

مدیریت دانش، چالش‌ها و فرصت‌ها

محمدعلی نعمتی

مردم‌سالاری، ش ۲۱۱۰، ۹/۴/۱۳۸۸

امروزه تمامی نظریه پردازان سازمانی اذعان دارند که جهت حضور مستمر و پایدار در عرصه رقابت جهانی، سازمان‌ها باید حول محور علم و دانش فعالیت نمایند. دانش معنا یا مفهومی است که از تفکر پدید آمده و بدون حضور آن اطلاعات یا داده تلقی می‌شود؛ در نتیجه تمایز میان اطلاعات و دانش بستگی تام به دیدگاه کاربران دارد. دانش یکی از عوامل بنیادی است که کاربرد موفق آن، سازمان‌ها را یاری می‌رساند تا خدمات یا کالاهای بدیع ارائه نمایند. و مدیریت دانش شکل دیگری از مدیریت استراتژیک است و نیازمند بهره‌برداری کامل مدیران عالی از فرصت‌های ارائه شده توسط فن‌آوری اطلاعات، به منظور دستیابی به اهداف سازمانی است. در مدیریت دانش، فکر محوری و مردم محوری، جایگزین سرمایه محوری می‌گردد و خلاقیت و نوآوری نیز محور اصلی آن محسوب می‌شود. به‌طور کلی، می‌توان مدیریت دانش را فرآیند ایجاد، تأیید، ارائه، توزیع و کاربرد دانش تعریف نمود.

سازمان‌ها از طریق بازآفرینی و توسعه دانش گذشته و حال با روش‌های متفاوت به خلق واقعیت‌ها و مفاهیم جدید می‌پردازند. بنابراین لازم است که دانش، قبل از بهره‌برداری در سطوح سازمانی در درون سازمان به اشتراک گذارده شود. استفاده از پست الکترونیکی، بولتن و گزارش‌ها به توزیع بهتر دانش در درون سازمان کمک کرده، به وسیله آنها، افراد قادرند تا از جنبه‌های مختلف با یکدیگر تبادل نظر نمایند. به‌طور کلی، دانش سازمانی باید در جهت محصولات، خدمات و فرآیند سازمان به کار گرفته شود. درحالی‌که نوآوری و خلاقیت راه پیروزی در جهان امروز است، سازمان باید بتواند دانش مطلوب را در جای مناسب آن به کار گیرد. مدیریت دانش به توسعه مستمر مربوط می‌شود. مدیریت دانش به عنوان نوعی استراتژی، به‌طور همزمان بر روی مرزهای چندگانه‌ای تأثیر می‌گذارد و نیز ابزاری جهت پیشرفت کلی برنامه یک سازمان محسوب می‌گردد و از داخل سازمان قدرت ایجاد می‌نماید تا چالش‌های خارجی را برطرف کند. مدیریت دانش برای بهبود مداوم همه فرآیندهای کاری مهم، یک ابزار استراتژیک است. این مطلب بر این حقیقت استوار است که مدیریت دانش باید در سطح بسیار بالاتری از نظام سازمانی به اجرا درآید. مدیریت دانش به یادگیری چگونگی فراگیری می‌پردازد. یادگیری سازمانی به این معنی است که دانش جدید، به صورتی به سازمان برگشت داده شود که فرآیندهای سازمانی بهبود یابند. مدیریت دانش به ایجاد توان از طریق دانش می‌پردازد. مدیریت دانش نیازمند رهبری مدرن است. شرایط لازم جهت اخذ نتایج موفقیت‌آمیز در اجرای روند مدیریت دانش آن است که مدیریت عالی، دارای انگیزه و پیشرو در کار باشد. مدیریت دانش در پیکره سازمان نفوذ می‌کند؛ بر همه

فرآیندها، رفتار، فرهنگ و ارزش‌ها تأثیر می‌گذارد و این عوامل کارمندان را در همه سطوح و قسمت‌های سازمانی در بر می‌گیرد. مدیریت دانش در بعد اجرایی نیازمند عوامل ذیل می‌باشد:

۱. درک و پذیرش ارزش اطلاعاتی و دانش به عنوان یک ابزار استراتژیک؛ ۲. وجود گروه مدیریتی قوی که نسبت به اجرای مدیریت دانش وفادار باشند؛ ۳. ایجاد و بسط فرهنگ پذیرش تغییرات در سازمان؛ ۴. ایجاد انگیزه جهت بهبود مستمر عملکرد در کارمندان؛ ۵. تمایل به درگیر کردن کارمندان در فرآیند کار؛ ۶. اعتقاد به اینکه کارمندان از توانایی‌های بالقوه خود به طور کامل بهره‌برداری نمی‌نمایند؛ ۷. پذیرش یک سیستم باز، بر اساس توجه به سهم شدن در اطلاعات و دانش.

انواع استراتژی‌ها در مدیریت دانش: ۱. استراتژی کدگذاری؛ در این استراتژی دانش در پایگاه اطلاعاتی ذخیره و به رمز تبدیل می‌گردد، تا افراد سازمان بتوانند در زمان نیاز به سرعت به این اطلاعات دسترسی یابند و آن را مورد استفاده قرار دهند.

۲. استراتژی شخصی‌سازی؛ در این استراتژی، به جای موضوعات دانش در پایگاه اطلاعاتی، بر گفت‌وگوی میان افراد تأکید می‌گردد. در این استراتژی، دانش با افرادی که در توسعه آن نقش داشته‌اند، گره خورده است و افراد در ارتباط با یکدیگر، از آن اطلاعات نیز سهم می‌برند. اجرای موفقیت‌آمیز مدیریت دانش به دو عامل اساسی فرهنگ و کارکنان مرتبط است. فرهنگ به عنوان قلب یک سازمان موفق دانش، پایه قرار دارد. در مدیریت دانش فرهنگ قادر است رسالت، آرمان، اهداف بلند مدت و اهداف کوتاه مدت را نمایان سازد. مدیریت دانش، مستلزم وجود رهبری آگاه و مدیریت مشارکتی در سازمان است. تأکید بر مدیریت مشارکتی، به معنای مشارکت در تفکر و سهم شدن در دانش است.

فرهنگ سازمانی که تفکر خلاق و انتقادی در آن یک ارزش حاکم تلقی می‌شود، خود عاملی کلیدی و راهگشا در مدیریت دانش است. ایجاد فرهنگ مناسب و بهره‌گیری از مدیریت دانش و فناوری اطلاعات موجب می‌شود که سرعت و ضعف خدمات و محصولات سازمان افزایش یابد. برای توسعه مدیریت دانش در سازمان باید تغییراتی که منجر به تداخل و تعامل یابازسازی دانایی می‌گردند، به طور نظام‌مند تشویق و حمایت شود.

مزارش‌ی: ابوالفضل حسینی

آسیب‌هایی که باید شناخت

بازتاب اندیشه ۱۰۹۱۱۲

۲۱۳

گزارش‌ها

مردم‌سالاری، ش ۲۱۰۹، ۴/۸/۱۳۸۸

در قرون اخیر که جنبش‌ها و نهضت‌های اسلامی متعددی در جهان اسلام و کشورهای اسلامی روی داده، همواره روحانیون نقش مؤثری در مبارزات ایفا کرده‌اند. اما در نهضت